

גליץ קער
פר' ויצא
תשפ"ד לפ"ק
שנה ר'

בהורא

אור הנבונה
הפנימה בדרך
המעשית הק

י"ל ע"י ממלכת "אש החסידות" העולמית - בית היוצר להפצת אור החסידות

הוקם לע"נ הגד"צ רבי משה כ"ר יוסף זצ"ל אב"ד טורדא

עבודת יום השישי

טועמיה: ככל שהמונה והכוונה גדולה יותר - כך נפעלת יותר טהרת המקוה

היראה והחכמה

היכל המגיד ממעזיטש: היראה - הכשרת הלב לקבלת החכמה

עבודת התפילה

כתר נהורא: כיצד מפרשים את המשל של הבעש"ט אודות 'תפילה לעני' (ב)

המצא לעמך רווחה

תנו רבנן מעשה: הצדיק העניו שנאזר בגאווה דקדושה וכוחה של סעודת מלוה מלכה

דבר המערכת

משיח בפתח!

שנים ארוכות אנו שומעים מפי צדיקי הורינו שליט"א וגם מפי המוני בית ישראל את התביעה המתמשכת: "תפילה, מה תהא עליה?"!

יש כבר "אש המועדים" אבל מה עם "אש תמיד"?! כך שאלו מספר אברכים חשובים.

התפילה היא אתגר לא פשוט שמלווה אותנו מדי יום ביומו! כמה כואב לפגוש את עצמינו בסיום התפילה במצב של נחיתה מרררי מחשבות שהטרידו אותנו במהלך התפילה.

והנה זה בא!

לקראת הילולת המגיד הגדול ממעזיטש - מופיע אור חדש לעולם, הספר החדש "אש העבודה - תפילה" שמצטרף לסידרת ה"אש" בת ה"ב כרכים בסיועא דשמיא.

כך יהיה גם עם משיח צדקינו. לאחר אלפי שנות געגועים, פתאום יבוא הארון אל היכלו, הכל יתרחש פתאום, פתאום יתגש כל אחד שהכל מלא אלוקות!

בתקופה האחרונה יש סימנים רבים על פעמי משיח. איננו נביאים ולא חוזים, ואי אפשר לידע מאומה. אך מה שברור שיש לנו קבלה אמיתית שנתגלה על ידי נשמת משיח אל הבעש"ט, שהגאולה תליה כאשר "יפוצו מעיינותך חוצה"!

וזה מה שקורה היום, כאשר בדור אחרון ניכר צמאון אדיר לדעת כל רו סודך ולהכנס לפנימיות העבודה, וזה מצביע יותר מכל הסימנים האחרים כי הנה זה עומד אחר כתליו, ומעיד בכבוד על משיח צדקינו שיבוא ויגאלנו בקרוב בימינו מתוך החשבות והחסרת.

מי רוצה להיות שותף בביאת המשיח?!

"משיח" הוא סוד הדעת האלוקית שתתגלה בעולם, וכדי שנשמת משיח תתגלה בקרוב, אנו צריכים להכשיר את השטח, להתחיל להאיר את העולם - "לעכסני מאבן די וועלט".

זה הזמן להפיץ את אור הבעש"ט בכל פינה בעולם. כל יהודי נוסף שזוכה לאור הבעש"ט - זה עוד פסיעה עבור משיח צדקינו. כל ביהמ"ד שיש שם פנימיות אור החסידות - זה עוד מקום שהכשרנו לקראת משיח צדקינו!

"חכה לו, כי בא יבא"!

בידידות, ישע"י יצחק פרידמן
י"ר אש החסידות

איזה נשמה אתה? רחל או לאה?

כלל ישראל נחלקים לשני סוגים של נשמות: נשמת רחל ונשמת לאה. מהו הדרך לבדוק לאיזה נשמה אנו שייכים?

נהורא מעליא

כמשפט הבכורה.

ואמרו חז"ל (ב"ב קכג.) בני אדם היו אומרים: שני בנים יש לה לרבקה, עשו ויעקב, שתי בנות יש לו ללבן, לאה ורחל, גדולה לגדול וקטנה לקטן.

'רחל' - היא עבודה רוחנית לגמרי, עבודה שהיא 'פת תואר ופת מראה', הרומות על האשה האהובה, אשר כולה רוחניות, ללא נפילות וללא גשמיות.

'לאה' היו עיניה רכות כתוצאה של חיי התמודדות, נפילות ועליות, התחזקות, תשובה והתעוררות - 'כי שנואה היא', שכן עבודה זו אינה אהובה במיוחד אצלנו ואנו שואפים לעבודה רוחנית טהורה ותמימה.

השידוכים התאימו להפליא. גדולה לגדול, קטנה לקטן.

אלא שעשו לא הצליח בדרכו, הוא התעסק עם הגשמיות ונפל לגמרי לתוכה. ואז ביקש ממנו יעקב למכור לו את ה'בכורה'.

מעתה נתעטר יעקב אבינו בשתי עטרות, הן עבודת הבכורה - לעסוק בגשמיות לצורך גבוה, להתגבר על הרע ולהפוך חומר לצורה, וכמ"ש חז"ל שקנה מעשו את חלק הקרבת הקרבנות השייכת לבכורים שהיא העלאת הגשמיות לריח ניחוח, והן העבודה הרגילה של 'יושב אהלים' - לעסוק כולו ברוחניות, ובעבור זה נפלה בחלקו גם 'לאה' שהיתה מיועדת לעשו (עבודת ישראל).

לצד זאת קיבל יעקב שם חדש - 'ישראל' המתאים לעבודתו ותפקידו החדש, בחינת 'לי ראש', לפי שהאדם מתעסק בגשמיות ומכוין בראשו ובמחשבתו לצורך גבוה. ואילו העבודה השניה העוסקת רק במעשה שהוא בחינת רגלים, נקראת בשם 'יעקב', 'יעקב'.

ולכן כאשר הודה שרו של עשו על הברכות, לאחר שנאבק עם יעקב, קרא לו בשם 'ישראל', להורות שיעקב נטל חלקו וחלקו עשו אחיו, ומענתה נקרא יעקב וישראל.

יש נשמות של 'רחל' שתפקידם להתעסק רק בעבודה הרוחנית, בלי נפילות, כמו יוסף הצדיק - בן רחל - שעמד בצדקו גם בנסיגות הקשים ביותר במצרים.

ויש נשמות של 'לאה' שנועד להם מן השמים תפקיד פנימי יותר, לצאת אל הגשמיות ולברר משם את הביורים הנצרכים. הם עולים ויורדים, מתעוררים ומתחזקים, כמו בני לאה - ראובן שמעון לוי ויהודה - אשר כל ימיהם עשו תשובה על מעשיהם.

כיום בזמנינו, יש לכל אחד מישראל שורשים הן ברחל והן בלאה, ועיקר העבודה - היא לשלב את שתיהן יחדיו, ככתוב (רות ד, יא) 'רחל וכלאה אשר בנו שתיהם את בית ישראל'.

שלושת האבות הם כנגד 'חסד גבורה תפארת'. אברהם התחיל עם מידת החסד וההתפשטות ומכניס אלוקות בתוך הגשמיות. אחריו בא יצחק עם מידת הגבורה כשהוא מצמצם עצמו מכל הגשמיות. כעת מגיע השלישי, שצריך להשתמש עם מידת התפארת הממוצעת, לא להתפשט יותר מידי אל הגשמיות, לא לצמצם עצמו יותר מידי בפרישות, אלא לרדת אל הגשמיות ולהשתמש עימה בדרך התורה ולשם שמים וכך להעלותה אל הרוחניות.

יצחק אבינו המתין לידע מי הולך להמשיך את השושלת. הוא ראה את יעקב מתעסק לגמרי עם הרוחניות, טמון בבית שם ועבר בפרישות מוחלטת. ואילו בנו בכורו עשו יוצא השדה, צד חיות ומתעסק עם הגשמיות. יצחק הבין שעשו הוא הממשיך של האבות הקדושים ועל כן אהב את עשו 'כי ציד בפיו' - מוציא ניצוצות מתוך הגשמיות, וביקש להרעיף על ראשו את הברכות עם כל טוב העולם הזה.

דרכו של עשו בשורשה היתה גבוהה יותר, כי הקב"ה יש לו מלאכים לרוב העובדים לפניו באימה וביראה בעבודה הרוחנית, והוא שלח את האדם למטה, עם מידות מושחתות, עם נסיונות ועם תאוות, כדי לעמול ולהתייגע כאן בעולם בתוך הגשמיות, לאתכפא לסטרא אחרא, להכפא חשוכא לנהורא ומריריו למתקא.

לצד זה יש עבודה נוספת של נשמות מסוימות שעבודתן לעבוד את בוראם ברוחניות בלבד, כמו 'יעקב איש תם יושב אהלים'. הוא לא פגש את הנסיונות ולא את התאוות, מידותיו היו ישרות ותמימות, וכך עבד את בורא עשרות שנים ללא טעם חטא.

העבודה הנוכרת - להתעסק בגשמיות ולכוין במחשבתו לצורך גבוה - אף שאינה מכובדת כ"כ, אך שכרה כפול, שהרי עיקר תכלית בריאת העולם הוא כדי לגלות את כבוד ה' בתוך הגשמיות דייקא, ולכן נחשבת עבודה זו כ'בכור' הנוטל פי שנים.

ומובא מהרה"ק רבי ברוך מנעמיבז ז"ע על הפסוק 'והיה ביום הנחילו את בניו את אשר יהיה לו, לא יוכל לבכר את בן האהובה על פני בן השנואה הבכור', כי 'בן האהובה' רומז על העבודה של תורה ותפילה, שאהובה בעיני הבריות, ואילו 'בן השנואה' רומז לעבודה הגשמית בעינינו מאכל ומשתה בבחינת 'בכל דרכיך דעהו', שאינה נחשבת והיא שנואה בעיני הבריות. ובכל זאת 'והיה ביום הנחילו את בניו' לעתיד לבוא, 'לא יוכל לבכר את בן האהובה' לא יעדיפו את העבודה בעסק הרוחני, 'כי את הבכור בן השנואה יכיר לתת לו פי שנים בכל אשר ימצא לו, כי הוא ראשית אוננו, לו משפט הבכורה', כלומר 'עבודת הרע' להתעסק בגשמי ולהתגבר על הרע, חשובה פי שנים מעבודת הטוב, ושכרה כפול

המצא לעמך רווחה

כל ימי חייו עלי אדמות, היה גופו הטהור של המגיד הקדוש רבי ישראל מקאזניץ ז"ע שרוי בחולשה נוראה, עד כדי כך, שהיו רופאיו תמהים מהיכן אדם זה חי. בעצתם היה בגדיו עשויים אך ורק מנייר, ותמיד היה שוכב על מיטתו, כשהוא מעוטף בכרים וכסתות. ואמנם, בכל עת שהגיעה שעת התפילה, למרות שנשאוהו משמשו בקודש על כיסא, הרי שבבואו אל פתח בית התפילה קפץ מכיסאו ורץ כנער צעיר אל מקום תפילתו, בהתלהבות מופלאה, רשפי אש שלהבת י-ה.

ואם בכל יום היה גופו חלש כל-כך, על אחת כמה וכמה במוצאי יום מנוחה, לאחר עבודתו הרוממה, עבודת ישראל, במשך השבת קודש מבואו ועד צאתו, היה שוכב על מיטתו באין אונים.

אלא שבאותו מוצאי שבת קודש אירע הדבר. 'קוויטל' דחוף הגיע אל הקודש פנימה, בו הזכרה אישה שהקשתה ללדת, וסכנה נשקפה לחייה, רחמנא ליצלן.

ביקש המגיד להמשיך לישועה מגבחי מרומים, והוא הביע את רצונו לפנות אל בית הטבילה. המשמשים בקודש שדאגו לבריאותו, ניסו למנוע ממנו טרחה זו, ומשראו שבנפשו הדבר ניסו לכל הפחות לעכב את הטבילה, עד שיחממו לו את המים, אך הוא מיהר להחיש את הישועה, והתעקש כי חפץ הוא לטבול תיכף ומיד, גם אם המים קרים נורא.

באותם רגעים מתוחים נקלע לשם הרה"ק רבי אלעזר מליזענסק ז"ע, בנו הגדול של הרה"ק הרבי רבי אלימלך מליזענסק ז"ע. לאחר שעשה את השבת בצילו של המגיד, בא רבי אלעזר ליטול ממנו ברכת פרידה, אלא שאז ראה והנה המגיד הקדוש מובל במיטתו על-ידי משמשיו בקודש, בדרך אל המקוה.

בירר רבי רבי אלעזר עד שידע את כל אשר נעשה, ואז עצר את המשמשים, ופנה ואמר למגיד שהוא מקבל על עצמו לפעול את הישועה, וכי יכול המגיד לחסוך את הטרחה ולא לסכן את בריאותו חלילה.

הסכים המגיד הקדוש, והורה למשמשים להשיבו אל ביתו.

תוך זמן קצר הגיעה הבשורה המשמחת כי האישה ילדה במזל טוב וניצלה מן הסכנה, בחסדי שמים.

הדבר היה לשיחת היום בכל הסביבה. שכן מלבד הנס עצמו, היו הכל שחים אודות רבי אלעזר, שמידת הענווה הייתה תמיד נר לרגליו, ותמיד ברח כמטחווי אש מכל שמץ של גדולה, כיצד זה נאזר לפתע בגאווה דקדושה שכזאת, ליטול על עצמו את פעולת הישועה חלף עבודתו של המגיד הקדוש?!

גם המגיד הקדוש בעצמו התפלא על כך, ומשחזר רבי אלעזר ליטול ממנו ברכת פרידה שאלו לפשר הדבר. נענה רבי אלעזר וגילה: "אבי הקדוש ז"ל צויה עלי להיזהר בסעודת מלוה מלכה, ומשטענתי בפניו שקשה עלי הדבר, הבטיח לי שתמיד אוכל לפעול ישועות בסעודה זו. לעת כזאת, שראיתי שהרבי נטל על שכמו פעולה זו הכרוכה בפיקוח נפש, הבנתי שכעת הזמן להשתמש בהבטחת אבי, ונטלתי אפוא את ידי לסעודה, ופעלתי את הישועה..."

אך מתוך שעניו היה, לא החזיק רבי אלעזר את הסגולה לעצמו בלבד, אלא מצא סימוכין לכך שכל

כוונת הטבילה בערב שבת קודש

(א)

במאמר הקודם למדנו כי הטובל סתם - הרי הוא טהור, אבל עדיין לא נתקדש באחת מדרגות הקדושה אלא עומד בדרגת הטהרה הנמוכה ביותר, כי הכל הולך אחר כוונתו בשעת טבילה. ככל שמכוין לטהרה עליונה יותר, כך מתקדש יותר - הכל כפי כוונתו.

ויש לציין את דברי הספה"ק **סידורו של שבת** (ח"א שורש א ענף ג אות ו) בענין המחשבה הנצרכת לטבילת ערב שבת קודש, וז"ל: וכל הענין הזה נרמז בטבילת המקוה שאנו טובלין בעש"ק. והקדוש מוהר"ו (בפע"ח שם) כתב, וצריך לטבול ב' טבילות א' לפשוט בגדי חול מעליו וא' להמשיך עליו תוספות שבת. והוא על דרך גיטין וקדושת הנוכח. ובאופן שיהיה מעשיו אחר כוונת הלב, פירוש, שקודם יתן אל לבו ומחשבתו לשוב בתשובה שלימה לפני בוראו. **כדי שיוכל לפשוט ולהסיר מעליו בגדי חול ע"י הבושת והתשובה.** ואז יוכל לגרש מאתו הס"א השורה עליו **כי הנה היא מתגרשת ומסתלקת ע"י בחינת המים** וכו'. **כן צריך אדם בעש"ק בטבילה אחת להעביר כל הס"א מעליו** וכן הוא (בזה"ק ויקהל ר"ד ע"א) כד עאל שבתא איצטריכו אינון עמא קדישא לאסחאה גרמייהו [פ"י לכבס עצמם] משמושא דחול, מאי טעמא, בגין דבחול רוחא אחרא אזלא ושטיא ושריא על עלמא וכד בעי בר נש לנפקא מן האי רוחא ולאעלא ברוחא אחרא קדישא עלאה בעי לאסחאה גרמיה למשריה עליה ההוא רוחא עלאה קדישא ע"כ.

וע"כ **באה הטבילה השני למשוך עליו קדושת שבת.** מאחר שדעתו נכון לנקות ולזכך מקום שתוכל לשרות בו הקדושה. **אבל לא יועיל לו לעשות מעשה קוף לטבול ולכוין במחשבתו להשליך ואינו משליך כלום.** ושמצו וטנופו קבוע בלבם וכמסמרות נטועות במחשבתו ולבבו ודאי שאין תועלת בעשייתו לבד ולא מגרש וממילא לא מקדש. ועל כזה אמרו חז"ל (תענית טז). טובל ושרץ בידו שאפילו טובל בכל מימות שבעולם לא עלתה לו טבילה ומכש"כ כשטובל ושרצו ושמצו במחשבתו ולבו באברים הפנימים שעיקר החיות תלוי בהן. והוא כשרץ הנמצא במקדש שצריך להוציאו בצבת של עץ שלא להרבות את הטומאה בקצת הקדושה שיפול לתוך טומאתו ועל זה אמרו בגמרא (תגיגה יח): במשנה טבל ולא הוחזק כאילו לא טבל ופירש"י שלא הוחזק שלא נתכוין לטבילת טהרה אלא לרחיצה בעלמא.

ואמרינן שם בגמרא שדוקא לקדשים בעי כונה לטבילה, אבל לחולין לא צריך כונה. וירמז לדברינו שלקדשים כלומר לקבלת קדושה של מעלה ע"י הטבילה צריך כונה שיכוין לטבילת טהרה שיטהר ע"י טבילה זו מטומאת נפשו. ואז טהרה מביאה לידי קדושה שיוכל ע"י לקבל אור הקדושה של מעלה. והעיקר טהרת הלב כמו שאנו מבקשים וטהר לבנו לעבדך באמת, שהרוצה לעבוד את ה' צריך מקודם לטהר את לבו באמת מכל הרהורי הלב ותאוות החזקות הקשורים בלבו ואז נכון יהיה לבו בטוח בה' שאור יאיר בתוך מעמקי הלב לשכון בתוכו אור שכונת אל. עכ"ק.

יהודי יכול לפעול ישועות בסעודת מלוה מלכה. וכך נמצא בכתב יד קדשו של הרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב ז"ע, משמיה דרבי אלעזר, כי בשלושה זמנים בשנה מתעוררת עת רצון, שיש בה כוח לפעול ישועות אף עבור צרכים גשמיים, ואלו הם: ביום שמיני עצרת, ביום זאת חנוכה [או אחרון של פסח], ובשעה זו של סעודת מלוה מלכה.

וכך ביאר רבי אלעזר את הדבר:

משל למלך שהופיע לבקר בהדרו באחת מן הערים הרחוקים אשר במדינות מלכותו. אותה עיר עניה הייתה וכל תושביה איבונים מרים, אך לכבודו של המלך התאמצו להעמיד לו אכסניה מפוארת, ואף טרחו להכין עבורו קבלת פנים מכובדת, עם סעודת מלכים עשירה, כיאות לכבודה של מלכותו.

רק בשעה האחרונה לביקורו המרומם של המלך, בהתאסף כל העיר להיפרד ממנו וללוותו בכבוד גדול, או-אז נפלו לפניו, ובככי תמרורים גילו לו, כי מאחורי כל הכבוד והיוקרה שעמלו להכין עבורו מסתתר העוני שבטבע עברתו. ובצד להם התחננו בפניו שיחוס ויחמול עליהם, לרומם אותם מן האשפתות, ולהשפיע להם די מחסורם.

והדברים שיצאו מלבבותיהם של אלו, נכנסו עמוק ללב המלך, ועוררו בקרבו רחמים גדולים, עד כדי כך, שמיד בשובו לארמון מלכותו הורה להוציא מאוצרותיו שפע רב של זהב וכסף ומרגלות, והרצים יצאו דחופים בדבר המלך, להביא את האוצרות אל העיר הזאת שבה ביקר.

הוא הדבר, ביאר רבי אלעזר. באשר לעם בני ישראל. למרות ששרויים המה בגלות הנוראה, הרי שבבואם של ימים קדושים כשבתות וכמועדי ה', כשהמלך מלכי המלכים הקדוש-ברוך-הוא מופיע עליהם ביקרו, מתאמצים כולם לכבדו כראוי בשבח יקר וגדולה וכבוד, במלבושי מלכות ובסעודות רחבות, אף נמנעים מלדבר מאומה מכל צרכי ימות החול, כל שכן שאינם משיחים על צרותיהם ועל קשיי חייהם, עד שאי אפשר להכיר עליהם שמץ מעול הגלות שעל צוואריהם. אולם בהגיע שעת הפרידה, שעת לוויית המלך, הנה הגיעה שעת הכושר, וזה הזמן הנכון לבקש על כל דבר וצורך, כי אז חזק ימלא משאלותינו, אמיץ יעשה בקשתנו, והוא ישלח במעשה ידיו ברכה והצלחה.

...

יקר תפארת גדולתה ורוממותה של סעודת מלוה מלכה, הלא היא רמוזה בפרשתנו, פרשת ויצא, וכדבר האמור בשם הרה"ק רבי ישראל מרוזין ז"ע, והובא משמו בספר שו"ת 'מור ואהלות' (אוהל ראשי בשמים, סימן יא) בהאי לישנא:

"וַיִּחַלְם וְהָנָה סֶלֶם מִצָּב אֲרָצָה וְרָאָשׁוּ מַגִּיעַ הַשְּׁמַיִמָּה (כה, יב). ושמעתי מפי איש נאמן, ששמע מהרב הצדיק המפורסם ר' ישראל מרוזין נב"מ, סל"ם ר"ת ס'עודת לוי'ת מ'לכה, מוצב ארצה, שאין העולם נזהרים בזה, אבל ראשו מגיע השמימה, כי מלאכי אלקים, מלאכים של שבת, עולים אז ויורדים בו."

עפ"י: י"ג אורות: חמרא טבא; אהל אלימלך

האם מותר לחשב קצים?

מאמר ראשון בסדרה

מזמן לזמן אנו מתבשרים על ספר קדמון שמגלה את שנת הגאולה ואת זמן הקץ התואם לימינו, ומתחזקים בכך בצפייה לגאולתינו.

וכבר עוררו בזה הקדמונים כי אף שיש חיזוק לשעה שמתחזקים באמונה לביאת משיח צדקינו, אבל הזמנים האלו חולפים ומשיח עדיין לא בא, עברנו כבר עתים וקצים שונים ועדיין לא נושענו, ויש בזה סכנה גדולה שיתייאשו מן הגאולה.

וכבר זוהיר על כך הרמב"ם באגרת תימן, וזה לשונו: אבל מה שזכרת מדבר הקצים כו', תחילת מה שיש עליך לדעת שהקץ על דרך האמת לא יתכן לשום אדם לדעת אותו לעולם כמו שבאר דניאל ואמר (דניאל יב, ט) 'כי שתומים ותתומים הדברים עד עת קץ'. אבל רוב ציור קצת החכמים על זה ועלה ברעיוניהם שהשיגוהו, כבר קדם הנביא יהודיע ענין זה ואמר 'ישוטטו רבים ותרבה הדעת' כלומר ירבו הדעות והסברות בו.

וכבר ביאר הקב"ה על ידי נביאיו שקצת בני אדם יחשבו קצים למשיח ויעברו הקצים ולא יתקיימו. ואחר כך הוזכרו מלהסתפק בעניין זה ואמר אל יעציבו אתכם אם לא יעלה חשבונם אבל כל מה שיוסיף להתאחר הוסיפו בו תקוה שכן אמר (חבקוק ב, ג) 'כי עוד חזון למועד ויפח לקץ ולא יכזב אם יתמהמה חכה לו כי בא יבא לא יאחר' כו'.

וביאר לנו דניאל עמק ידיעת הקץ והיותו סתום ונעלם ולפיכך מנעונו החכמים ז"ל מלחשוב הקצים לביאת משיח לפי שיכשלו בהם ההמון ושמו יטעו בראותם שבאו הקצים ולא בא. וכן אמרו החכמים ז"ל תפח רוחם של מחשבי קצין. לפי שהם תקלה לעם לפיכך התפללו עליהם חכמים שתפח דעתם וישחת חשבונם.

עוד כתב הרמב"ם בהמשך דבריו: דעו שהקב"ה הודיענו על ידי ישעיהו מבשר ישראל, שמרב אריכות ימי הגלות והתחזקו יחשבו הרבה שהקב"ה עזבו והסיר פני חסדו ממנו חס ושלוש, בשביל זה ואחר כך העיד על עצמו שלא יעזב אותנו ולא ישכחנו, שכן אומר (ישעיה מ"ט י"ד - ט"ו): "ותאמר ציון עזבני ה' וה' שכחני", ואחר כך חזר ואמר: "התשכח אשה עולה מרחם בן בטנה גם אלה תשכחנה ואנכי לא אשכחך".

והנה זה פלא, כי הרמב"ם עצמו נותן שם זמן של קץ הגאולה, וגם היא חלפה ועדיין אנו בגלות.

וזה לשון הרמב"ם בהמשך אגרת תימן: אבל העת ההיא כבר התבארה מדברי דניאל וישעיהו ומשאר דברי רבותינו זכרונם לברכה, שביאתו תהיה כשתתקף יד אדום וערב וכשתתפשט מלכותם בעולם כמו היום הזה, וזה דבר שאין בו ספק ומה לא יעבור. ודניאל סוף מה שספר מלכות ישמעאל ועמידת מחמד ואחריו ביאת הגואל בסמוך כו', ומה שאמר "צמד פרשים" כלומר הזדווג שתי אומות שהן אדום וישמעאל.

אבל אמתת העת על בוריה אינה מודעת, אבל יש אצלנו קבלה גדולה ונפלאה, קבלתי אותה מאבי שקבל מאבי ומאבי אביו, והוא קבל הדבר, וכן הדבר עד תחלת הגלות של ירושלים, כמו שנאמר (עובדיה א' כ'): "וגלות החל הזה לבני ישראל אשר נעננים עד צרפת וגלות ירושלים אשר בספרד ירשו את ערי הגב". וביאור הדבר, שבנבואת בלעם רמז שתחזור הנבואה לישראל אחר שתפסוק מהם, לפי שיש בתורה פסוקים שאף על פי שהכונה בהם לשום ענין, אף על פי כן יש בהם רמז לענין אחר, ועל הענין הזה קבלנו שזה שאמר בלעם (במדבר כ"ג ג'): "כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל" - יש בו סוד, שמן העת ההיא יש לחשב כמעין שיש משיח ימי בראשית ועד אותה העת, ותחזור הנבואה לישראל, ואז יאמרו להם הנביאים: "מה פעל אל". ונבואה זו נאמרה בשנת הארבעים לצאתם מארץ מצרים, ותמצא התחלת החשבון עד אותה העת אלפים ארבע מאות שמונים ושמונה שנה, שהסימן "בתפ"ח גאולים". ולפי ההקש הזה והפירוש הזה תחזור הנבואה לישראל בשנת ארבעת אלפים תשע מאות שבעים ושש ליצירה. ואין ספק שחזרת הנבואה היא הקדמת משיח, שנאמר (יואל ג' א'): "ונבאו בניכם ובנותיכם".

זהו יותר אמתית מכל חשבון שנאמר בשום קץ, וזה שאמרנו שהוא אמתית אחר שהזכרנו עליו ומנעונו תכלית המניעה לגלותו - שלא יהיה בעיני העם ברוחוק, וכבר הודעתין אותו, וברוך היודע!

עבודת התפילה

על פי משנת החסידות

פרק 1

איך נבנסים פנימה אל המלך?

כתר נהורא

שערים לעבודת הרנפילה מתוך העמקה בספרי חסידות

מאוצרות הגה"צ רבי יחיאל יהושע שיינפלד שליט"א

המשל של הבעש"ט אודות 'תפילה לעני' (ב)

"האדם החכם אינו בא לבקש את משאלותיו מאת המלך, אלא רוצה את המלך עצמו. יתירה מכך: האדם החכם שואף בסתר לבו שמשאלותיו לא יתמלאו משום שרוצה להמשיך לדבר אל המלך"

תמיד עם המלך, כשבא לדבר מבוקשתו לפני המלך, מתיירא פן יתן לו המלך וימלא חסרונו ומה לו עוד לדבר עם המלך, לכן הוא רוצה יותר שלא ימלאו לו מבוקשו, כדי שיהיה לו איזה דבר לבא עוד לפני המלך באיזה פעם ולדבר עמו, וזהו 'תפילה לעני' כי יעטוף ולפני ה' ישפוך שיחו' (תהלים קב, א) פירוש כל התפילות של עני הוא שלפני ה' ישפוך שיחו.

כיוצא בזה איתא מהבעש"ט הק' שהצדיקים אינם רוצים לבקש על צרכים גשמיים בתפילה, כי אינם רוצים להתנתק ולהתפרד מעצם הדביקות באור האין סוף, והם ניזונים בזכות המון העם המוריד את השפע לתוך כלם גשמיים.

הדבר דומה לים הגדול שיש בו מים שאין להם סוף, ומתוך הים יוצאין נהרות, וכל נהר יש בו דגים אחרים, כי אינו דומה טעם דג העולה מעכו לעולה מציודון ולעולה מאספמיא (ב"ר ה, ח), וכל האנשים מחפשים אחר הדגים, כל אחד לפי טעמו, אבל יש אחד שרוצה את המים שאין להם סוף שבים הגדול ואינו רוצה להכנס לחורים ולסדקים שיש בהם מים מצומצמים ומועטים.

ענין זה מובא בספה"ק צפנת פענח (פר' וארא) וז"ל: ק: שמעתי מן המנוח החסיד מוהר"ן זלה"ה כי בהתפלל איש המוני על לחם או בגד שהוא מתפלל בגשמי, מזה נמשך שפע לחם ובגד בגשמי ממש גם לאנשי הצורה, שאינם מתפללים על לחם ובגד הגשמי כלל, רק ברוחני.

ואיתא בספר תולדות יעקב יוסף (פר' בהר) וזה לשונו: דשמעתי על ידי תפילת אנשי החומר בגשמי נמשך גם לאנשי רוחני וכו' עד כאן לשונו.

ובספר בן מורת יוסף (נא:): כתב וזה לשונו: כי הצדיק המתפלל ברוחני אינו ניזון בגשמי רק מבחינת אנשי עולם העשיה, עד כאן לשונו.

עוד כתב (כו:): וזה לשונו: ששמעתי מן החסיד המנוח מוהר"ן זלה"ה כי תפילת המוני עם בגשמי יוצא מזה תועלת לאנשי הרוחני, עד כאן לשונו.

במאמר הקודם הובא המשל מהבעש"ט הק' למלך שהכריז להגל יום הולדתו שכל אחד יכול להכנס אליו ולבקש ממנו כל מה שרוצה. רבבות אלפי איש נהרו אל בית המלוכה, כל אחד ביקש מהמלך את צרכיו, והמלך התחייב לעזור לכלם.

יהיה שם חכם אחד שביקש מהמלך בקשה אחת: אני רוצה לדבר עם המלך שלוש פעמים ביום!

המלך נהנה מבקשתו והוציא אישור מיוחד לאדם זה שיוכל להכנס שלוש פעמים בכל יום אל בית המלוכה ולדבר עם המלך עצמו.

ובכך מפרש הבעש"ט הק' את הפסוק 'תפילה לעני' כי יעטוף ולפני ה' ישפוך שיחו', שהאדם החכם רוצה לדבר עם המלך עצמו שהוא בחינת 'עני' כביכול, כי כל השרים מחלקים שפע, שר האוצר מחלק ממון, שר הבריאות מחלק רפואות, וכל שר מחלק את השפע המופקד אצלו, אבל המלך הוא בחינת 'עני' שאינו מחלק כלום, וכל מה שהחכם רוצה הוא רק להתענג על קירבת המלך.

לפי הבעש"ט פונה אותו חכם ואומר למלך: אני רוצה לבקש כלום, איני צריך ממך כלום, אני רוצה אותך לבדך! אני רוצה להתענג על קירבתך, ואני מבקש שתרשה לי לדבר איתך שלוש פעמים ביום!

אך במאמר שלפנינו יש ביאור חד וחרף יותר אודות המשל של הבעש"ט, כפי שמפרש ה'דגל מנחה אפרים' (הפסרת תצא):

לפי דברי ה'דגל', האיש החכם הוא בחינת 'תפילה לעני' היינו שהוא רוצה להשאר עני, כי באם ימלא המלך את משאלותיו כבר לא ירגיש צורך לדבר עם המלך, ולכן רוצה להשאר תמיד עם חסרון כדי להתענג על קירבת ה' בשעת תפילתו העמוקה היוצאת מקרב לבו.

וזה לשון ה'דגל': יש עוד בחינה נשגבה, על דרך משל, למי שחפץ ורוצה מאוד ולבו בוער לדבר עם המלך, והמלך גזר ואמר שכל מי שישאל איזה שאלה ימלא בקשתו, וכשאדם הזה אשר חפצו ורצונו לדבר

פי חסידות פילאס: 03-30-4444

הבית לכל אברך ובהור חסיד

שבחי הספר הקדוש
"בן פורת יוסף" (ג)

כבר עסקנו במאמרים הקודמים במשלו של בעל התולדות ב"בן פורת יוסף". רבים מהם עוסקים גם בענין המלוכה, שהוא משל למלכותו של הקב"ה בעולם.

משל אחד מביא (השבוע - פ' ויצא), במלך שמינה את עבדיו להיות נציגיו במדינות רבות, וכך נמסרה לידם השררה והשליטה בכל המדינות, וחיייהם היו שלום ושלווה, עד שהחליטו למרוד במלך ולמלוך על המדינות. בכך עוררו הנציגים על עצמם מלחמות מעבדי ושרי המלך שהתקוממו נגדו, ובכך איבדו את כל ממשלתם וכוחם. הנמשל הוא שכל עוד האדם מקבל על עצמו את מלכותו של הקב"ה, הוא יכול לקבל את כל צרכיו ולהתענג על ה' בזה ובבא, כי כל מחסור לא יחסר ליראי ה', וכל צרכיהם יסופק להם מבית המלך - מלך מלכי המלכים. כמה כסיל הוא האדם ששוכח מי הוא המלך, ונדמה לו שהוא אחראי על חייו ועל עסקיו, ואז מאבד את שני העולמות (בפ' ויצא: ו"ל דאיתא בספר בעל העקידה בפ' נצבים (שער צט) בענין השבועה אשר ישנו פה ואשר איננו פה (דברים כט, ז), שהארץ נצבטת על פי ממש בשבועה זו. וביאר הענין על פי משל אחד, שה' עבד נאמן למלך, ועשה והצליח הוא ובניו ובני בניו, שנעשו שרים נכבדים ומושלים ומדיני המלך, עד שברוב הימים נתנו עצה שלא להיות שרים למשמעתו של מלך, והכריז המלך שהם ברשות עצמן, ונתעורר השנאה מכל השרים הראשונים עליהם, ובאו עליהם והחריבו עריהם והגלה אותן בין העמים. וכי יש מקום להם לטעון נגד המלך כלום, כי גרמו רעה לעצמן וכו'. והוא נמי הוא מוסר לכל אדם. ובה יובן שאמר ויצא יעקב, רוצה למר שיצא מעולמו עד שנקרא בשם יעקב. מבאר שבע, מבארה של שבועה, שמשביעין האדם קודם צאתו לאויר עולם הזה על מנת שיהיה צדיק ויהיה עבד נאמן למלך, כדי שיהיה ויארץ ימים על ממשלתו. והוא לא כן עשה, רק וילך, שפנה להשם יתברך עורף ולא פנים הנקרא וילך כו'. ומיד שעקר את עצמו מלהיות עבד מלכו של עולם מיד הגיע חרנה, שפגע בו חרון אף של מקום כנזכר במשל הנ"ל).

משל אחר הביא התולדות (שם) להסבר כי אדם שאינו ירא מה', סימן הוא שהוא מנותק מצינור החיים. כמו אדם שעומד לפני המלך, ואם יש לו לב הוא מוכרח לירא ממנו, ואם לאו הרי זה מורה על מצב רוחני חמור ביותר, כמו שאדם גוסס אינו מרגיש את פחד מהמיתה מכיון שהוא כבר אינו בגדר חי. (זו"ל ויירא ויאמר מה נורא המקום הזה וגו', ונראה לי דשמעתי בשם הקדמונים, שהקשה פילוסוף, מה זה צריך צווי על היראה מהש"י כשאין היראה באה מעצמה, היפך מלך בשר ודם שמעצמו יריאין עבדיו מהמלך. ותיצרו לו, כי באמת כשאין יראה הוא גרוע מהיראה, כי החי ירא מהמיתה והגוסס אינו ירא מהמיתה וכו'. והוא נמי שמתה יעקב על היראה שבאה לו עכשיו ולא קודם לכן. אין זה כי אם זה שער השמים, דכתב בזהר פ' תולדות (קמה א) ועיקבני זה פעמים (בראשית כז, לו), כי תיבה זה משמש ב' פנים ברכתי ובכרתי, וכן (בראשית מג, י) כי עתה שבנו זה פעמים שבנו ובשנו וכו'. והוא נמי, כשאדם חוטא הוא רשע, וכשחוזר בו נעשה שער אשר צדיקים יבואו בו, והוא שכתב אין זה כי אם שער השמים, שנתהפך מרשע לשער השמים, שהוא תרעא לתשובה, ומיד הגיע אליו היראה והפחד, משא"כ קודם לזה, וק"ל).

היראה - הבשרת הלב לקבלת החכמה

זאת עצמה היא השפעה מהשפעתה של החכמה אשר בנפשו.

וכל זה הוא משל למי שירא מה', שיראה זאת נובעת מזכות נפשו, שעל כן החכמה העליונה מאירה בה, ומתלבשת בה באופן של יראה. וכדברי הגמרא (ברכות נה): "אמר רבי יוחנן אין הקדוש ברוך הוא נותן חכמה אלא למי שיש בו חכמה, שנאמר (דניאל ב כא) 'הב חכמתא לחכימין ומנדעא לידועי בינה'. שמע רב תחליפא בר מערבא ואמרה קמיה דרבי אבהו, אמר ליה, אתון מוהתם מתניתו לה, אנן מהכא מתנינן לה דכתיב (שמות לא ו) 'ובלב כל חכם לב נתתי חכמה'; הרי שלצורך עצם קבלת החכמה, נדרשת חכמה. החכמה הזאת היא היראה הנובעת מחיצוניות החכמה (המכונה בלשון רבינו לבושי החכמה), ואשר היא הכלי והבסיס לקבלת פנימיות החכמה.

הכרה זאת היא הכלי היסודי והראשוני לקבלת חכמת השי"ת בתורתו הקדושה, ולכן חוזר המגיד פעמים רבות, כי היסוד והפחת לעבודת השם יתברך היא היראה.

לעומת זאת יש אדם שאין בו אפילו את הידיעה הזאת שהוא מקבל מהחכם, שאין לו מעצמו כלום, לכן צריך החכם לבקוע את מחיצות לבו ולהאיר אותם, על מנת שיוכל להכין את לבו לקבלת החכמה.

אדם שמשקיע את יגיעתו ועמלו לחפור את בארתי היראה בלבו, זוכה הוא על ידי לקבל את מעיינות החכמה במנה נרושה

יסוד העבודה, לפי תורתו של המגיד, היא היראה מהשי"ת. משמעותה של היראה בתורת המגיד היא הרגשה מוחשית של התפעלות מגדלות ה', המביאה להרגשת קטנות ואפסות האדם, ודווקא היא הפתח להשגת וקבלת ידיעת ה'.

המגיד ממשיך זאת לתלמיד שמקבל חכמה מרבו. ככל שהתלמיד ירא יותר מרבו, כלומר שהוא מכיר את גדלותו, והוא מביא את הכרת זאת אל לבו באופן של הכנעה והתפעלות מרומומות חכמתו, כך הוא מוכשר ומסוגל יותר לקבל חכמה מרבו, מכיון שהכרת היראה הזאת מכינה ומכשירה את לבו להיות במצב של קבלה ודביקות פנימית ברבו, ולכן הוא יכול לקבל את חכמת רבו. ואם כן מובן שככל שהיראה פנימית ועמוקה יותר, כך יכולת קבלת החכמה גדולה יותר.

לעומת זאת כאשר יראת התלמיד מרבו אינה עמוקה ולא מאירה את כל חלקי נפשו, אזי התלמיד אינו מוכשר ומוכן לקבל את חכמת רבו, ולכן רבו מוכרח לצמצם את חכמתו, להמשיך אותה במשלים הקרובים להשגתו של התלמיד, ולפעמים כאשר לבו של התלמיד מוגושם עוד יותר, הוא מוכרח להוסיף משלים נוספים אפילו כדי להבין את משלי החכמה עצמם שגם הם רק חלונות וארובות להשגת החכמה.

נמצא שבין כך ובין כך, קבלת החכמה מותנית במידת הצמצום. אלא שכאשר הצמצום הוא מצד התלמיד, כלומר שיש לו יראה, הוא מצמצם את מחשבותיו שלא לחשוב בשום מחשבה אחרת מרוב הדרת כבוד רבו וחרדתו של התלמיד לכל דבר היוצא מפיו, אזי התלמיד נעשה כלי שלם לקבלת החכמה, ואילו כאשר היראה אינה מספיקה מצידו של התלמיד, אזי מוכרחת להיות מידת הצמצום מצד הרב, שהוא מוכרח לצמצם מאוד את השפעת החכמה ולהשפיע לו הארה מועטת ביותר ביחס לחכמתו הגדולה.

ההבדל האמיתי והיסוד בין שני סוגי הצמצום, הוא עמוק יותר. היראה הראשונה, שבאה מצד התלמיד עצמו, נובעת משרש עמוק יותר בנפשו, והיא ידיעה פשוטה ועמוקה המבדילה בין המשפיע למקבל, בין מי שהחכמה שלו לבין מי שהחכמה ניתנת אליו, וידיעה

<p>הרה"ח ר' מרדכי וייס שליט"א לרגל נישואי בתו החשובה שתתי יה"ר שיזכה לרוות מהם רוב נחת דקדושה</p>	<p>הרה"ח ר' מיכל שווארץ שליט"א לרגל הבר מצווה לבנו הבה"ח כמר ישראל זאב נ"ו יה"ר שיזכה לרוות ממנו רוב נחת דקדושה</p>	<p>הרה"ח ר' אביגדור פריד שליט"א לרגל שמחת הבר מצווה לבנו הבה"ח חיים יהודה נ"ו יה"ר שיזכה לרוות ממנו רוב נחת דקדושה</p>
<p>הרה"ח ר' יעקב משה ענגל שליט"א לרגל נישואי בתו החשובה שתתי יה"ר שיזכה לרוות מהם רוב נחת דקדושה</p>	<p>הרה"ח ר' משה חיים פריד שליט"א לע"נ אמו מרת אסתר ב"ר מאיר אהרן ז"ל פריד נלב"ע י"ב כסליו</p>	<p>הרה"ח ר' יהושע וובר שליט"א לעילוי נשמת זקנו הגה"צ רבי משה ב"ר מרדכי ז"ל וובר נלב"ע י"ב כסליו</p>
<p>הרה"ח ר' אהרן מושקוביץ שליט"א לרגל נישואי בנו החתן היקר כמר משה אפרים נ"ו יה"ר שיזכה לרוות מהם רוב נחת דקדושה</p>	<p>הרה"ח ר' יהודה יעקב יעקבוביץ שליט"א לרגל נישואי בנו החתן היקר כמר מנחם מענדל נ"ו יה"ר שיזכה לרוות מהם רוב נחת דקדושה</p>	<p>הרה"ג ר' משה דוד קליין שליט"א לרגל נישואי בתו תתי יה"ר שיזכה לרוות מהם רוב נחת דקדושה</p>

איך מגיעים להתרגשות בכל תפילה מחדש?

ה'תש"פ | תמוז | תש"פ